

Onthaal en recreatie S
2de graad A-finaliteit
II-OnRe-a

BRUSSEL

D/2021/13.758/105

Versie januari 2022

Disclaimer

Gezien de te grote omvang en gedetailleerdheid van het geheel van de basisvorming en de specifieke vorming zoals bepaald door de Vlaamse regering (eindtermen, specifieke eindtermen, beroepskwalificaties) zal er, in tegenstelling tot het oorspronkelijke opzet van onze leerplannen, veelal onvoldoende ruimte zijn om de leerplandoelen in dit leerplan met voldoende diepgang te realiseren binnen de beschikbare onderwijstijd of voor het schoolbestuur, het lerarenteam of de individuele leraar om eigen inhoudelijke of didactische keuzes te maken.

De leerplannen 2de graad zijn opgesteld onder voorbehoud van de uitspraak van het Grondwettelijk Hof met betrekking tot het verzoekschrift waarmee de vernietiging van dat decreet wordt gevraagd.

Naargelang de samenstelling van de studierichting waarvoor een leerplan geldt, integreren de leerplandoelen eindtermen basisvorming, cesuurdoelen en/of doelen die leiden naar een beroepskwalificatie. In de concordantietabel geven we duidelijk aan welke leerplandoelen de eindtermen basisvorming, de cesuurdoelen en/of de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie realiseren. De opgenomen cesuurdoelen en de doelen die leiden naar een beroepskwalificatie werden in overleg met de onderwijsverstrekkers vastgelegd en zijn onder voorbehoud van de goedkeuring van de curriculumdossiers 2de graad.

1 Algemene inleiding

De start van de modernisering secundair onderwijs gaat gepaard met een nieuwe generatie leerplannen. Net zoals in de eerste graad zijn de nieuwe leerplannen van de tweede graad ingebed in het vormingsconcept van de katholieke dialogeschool en gaan ze uit van de professionaliteit van de leraar en het eigenaarschap van de school en het lerarenteam.

1.1 Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten

De nieuwe leerplannen vertrekken vanuit het **vormingsconcept** van de katholieke dialogeschool en laten toe om optimaal aan te sluiten bij het pedagogisch project van de school en de beleidsbeslissingen die de school neemt vanuit haar eigen visie op onderwijs (taalbeleid, evaluatiebeleid, zorgbeleid, ICT-beleid, kwaliteitsontwikkeling, keuze voor vakken en lesuren ...).

De nieuwe leerplannen ondersteunen **kwaliteitsontwikkeling**: het leerplanconcept spoort met kwaliteitsverwachtingen van het Referentiekader onderwijskwaliteit (ROK). Kwaliteitsontwikkeling volgt dan als vanzelfsprekend uit keuzes die de school maakt bij de implementatie van leerplannen.

De nieuwe leerplannen faciliteren een **gerichte studiekeuze** na de tweede graad. Het proces van de studiekeuze eindigt immers niet na de eerste graad. In de tweede graad onderzoeken leerlingen meer gericht waar hun capaciteiten liggen en wat hun talenten zijn. Leerplannen zijn daarbij een belangrijk hulpmiddel. De doelen sluiten aan bij de verwachte competenties van leerlingen die voor een bepaalde studierichting kiezen. De feedback en evaluatie bij de realisatie ervan beïnvloeden op een positieve manier de keuze van leerlingen voor een meer geprofileerde studierichting in de derde graad.

De nieuwe leerplannen gaan uit van de **professionaliteit** van de leraar en het **eigenaarschap** van de school en het lerarenteam. Ze bieden pedagogisch-didactisch voldoende ruimte voor een eigen aanpak van de leraar, het lerarenteam of de school [zie disclaimer].

De nieuwe leerplannen borgen de **samenhang** in de vorming van de tweede graad. Leerplannen zorgen voor een samenhangend fundament van vorming voor alle leerlingen binnen een finaliteit en een studierichting. Ze vertrekken vanuit een gemeenschappelijk referentiekader en hanteren een gelijkgerichte terminologie met respect voor de eigenheid van elk vak. De samenhang in de tweede graad betreft zowel de verticale samenhang (de plaats van het leerplan in de opbouw van het curriculum) als de horizontale samenhang tussen vakken binnen studierichtingen en over studierichtingen en finaliteiten. Waar relevant geven de leerplannen expliciet aan voor welke doelen van andere leerplannen in de school verdere afstemming mogelijk is. Op die manier faciliteren en stimuleren de leerplannen leraren algemene vorming (incl. godsdienstleraren) en leraren specifieke vorming om over de vakken heen samen te werken en van elkaar te leren. Een verwijzing van een vakleraar naar de lessen van een collega laat de leerlingen niet alleen aanvoelen dat de verschillende vakken onderling samenhangen en dat ze over dezelfde werkelijkheid gaan, maar versterkt ook de mogelijkheden tot transfer.

In wat volgt gaan we dieper in op een aantal uitgangspunten.

1.2 De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs

De leerplannen vertrekken vanuit een gedeelde inspiratie die door middel van een vormingscirkel voorgesteld wordt. We 'lezen' de cirkel van buiten naar binnen.

- Een lerarenteam werkt in een katholieke dialogeschool die onderwijs verstrekt vanuit een **specifieke traditie**. Vanuit het eigen pedagogisch project kiezen leraren voor wat voor hen en hun school goed onderwijs is.
- Ze wijzen leerlingen daarbij de weg en gebruiken daarvoor **wegwijzers**. Die zijn een inspiratiebron voor hen en hun collega's en zorgen voor een Bijbelse 'drive' in hun onderwijs.
- De kwetsbaarheid van leerlingen ernstig nemen betekent dat elke leerling **beloftevol** is en alle leeransen verdient. Die leerling is **uniek als persoon** maar ook **verbonden** met de klas, de leraar, de school en de bredere samenleving. Scholen

zijn daarbij **gastvrije plaatsen** waar leerlingen en leraren elkaar ontmoeten in diverse contexten. De leraar vormt zijn leerlingen vanuit een **genereuze** attitude, hij geeft om zijn leerlingen en hij houdt van zijn vak. Hij durft af en toe de gebaande paden verlaten en stimuleert de **verbeelding en creativiteit** van leerlingen. Zo zaait hij door zijn onderwijs de kiemen van een hoopvolle, **meer duurzame en meer rechtvaardige wereld**.

- Leraren vormen leerlingen door middel van inhouden van vorming, die we groeperen in **vormingscomponenten**: levensbeschouwelijke vorming, culturele vorming, economische vorming, lichamelijke vorming, maatschappelijke vorming, natuurwetenschappelijke en technische vorming, sociale vorming, talige vorming en wiskundige vorming. De aaneengesloten cirkel van vormingscomponenten wijst erop dat vorming een geheel is en zich niet in schijfjes laat verdelen. Je kan onmogelijk over culturele vorming spreken zonder met taal bezig te zijn; je kan niet beweren dat wetenschap en techniek geen band hebben met economie, wiskunde of geschiedenis. Dwarsverbindingen doorheen de vakken zijn daarbij belangrijk. De vormingscirkel vormt dan ook een dynamisch geheel van elkaar voortdurend beïnvloedende en versterkende componenten.
- Een leraar vormt leerlingen als **individuele leraar** maar werkt ook binnen **lerarenteams** en binnen een **beleid van de school**. De gemeenschappelijke leerplannen (Gemeenschappelijk funderend leerplan en Gemeenschappelijk leerplan ICT) helpen daartoe. Ze worden gestuurd door keuzes die een school (schoolbestuur, beleidsteam, lerarenteam) maakt. Het Gemeenschappelijk funderend leerplan zorgt voor het fundament van heel de vorming dat gerealiseerd wordt in vakken, in projecten, in schoolbrede initiatieven of in een specifieke schoolcultuur.
- De uiteindelijke bedoeling is om **alle leerlingen** kwaliteitsvol te vormen. Die leerlingen zijn dan ook het hart van de vormingscirkel, zij zijn het op wie we inzetten. Zij dragen onze hoop mee: de nieuwe generatie die een meer duurzame en meer rechtvaardige wereld zal creëren.

1.3 Ruimte voor leraren(teams) en scholen

[zie disclaimer]

De vrijheid die de leraar krijgt om met het leerplan te werken vraagt van hem een grote professionaliteit. Professionaliteit vergt meesterschap. De leraar is dus een meester in zijn vak; hij beheerst de inhouden die hij onderwijst. Een diep gevoel van verantwoordelijkheid en de overtuiging dat elke leerling het recht heeft om op een goede manier gevormd te worden, liggen aan de basis van zijn professioneel bezig zijn.

Vorming is voor die leraar nooit te herleiden tot een cognitieve overdracht van inhouden. Vorming is iets wat hem in die mate beroert dat hij voor iedere leerling de juiste woorden en gebaren zoekt om de wereld te ontsluiten. Hij wil de leerling tot bij de wereld brengen. De leraar introduceert leerlingen in de wereld waarvan hij houdt en hij probeert hen ook vriend van die wereld te laten worden. Een leraar zorgt er bijvoorbeeld voor dat leerlingen gegrepen kunnen worden door de cultuur van het Frans of door het ambacht van een metselaar. Hij initieert leerlingen in een wereld en probeert hen zover te brengen dat ze er hun eigen weg in kunnen vinden.

We hebben de leerplandoelen noch chronologisch noch hiërarchisch geordend. Vanuit het pedagogisch project van de school, vanuit zijn passie, expertise en creativiteit, in functie (van de beginsituatie) van de klasgroep kan de leraar eigen accenten leggen en differentiëren. Hij kan kiezen welke leerplandoelen hij op welke manier samenneemt bij het uitwerken van lessen, thema's of projecten.

In het leerplan leggen we geen didactische werkvormen vast. Ter ondersteuning van leraren(teams) geven we voor bepaalde leerplanonderdelen louter een indicatie van de nodige onderwijstijd. Dat betekent dat leraren(teams) alle vrijheid hebben om langere leerlijnen op te bouwen en in te zetten op de spiraalsgewijze aanpak van bepaalde leerplandoelen. Leraren bepalen zelf welke contexten ze laten spelen, welke methodieken ze hanteren.

1.4 Differentiatie

De nieuwe leerplannen bieden volop kansen om gedifferentieerd te werken. Ze laten toe om te differentiëren op verschillende manieren:

- verschillende inhoudelijke keuzes;
- doelen integreren;
- inhouden verbreden door andere contexten aan bod te laten komen;
- verdieping aanbieden;
- in te spelen op verschillen in het abstractievermogen van leerlingen.

Differentiëren is van belang in alle leerlingengroepen. Leerlingen die starten in een studierichting van de tweede graad en voor wie dit leerplan bestemd is, behoren immers wel tot de doelgroep, maar bevinden zich niet noodzakelijk in dezelfde beginsituatie. Dikwijls hebben zij reeds een niet te onderschatten – maar soms sterk verschillende – bagage mee vanuit de eerste graad, de gevolgde basisoptie, de thuissituatie en vormen van informeel leren. Het is belangrijk om zicht te krijgen op die aanwezige kennis en vaardigheden en vanuit dat gegeven, soms gedifferentieerd, verder te bouwen.

Ook de motivatie van leerlingen is soms sterk verschillend. Sommige leerlingen denken meer conceptueel en abstract. Andere leerlingen komen vanuit een meer concrete benadering sneller tot inzichtelijk denken. De ene context kan betekenisvol zijn voor een leerlingengroep, terwijl een andere context dan weer betekenisvoller kan zijn voor een andere leerlingengroep.

Daarnaast bieden leerplannen kansen om de complexiteit van leerinhouden aan te passen. Dat kan door een complexere situatie te schetsen, een minder ingewikkelde bewerking of handeling voor te stellen, of door het aanbieden van meer kennis of vaardigheden leerlingen uit te dagen.

Verschiede leerinhouden aanbieden aan verschillende leerlingen is één vorm van differentiatie. Andere mogelijkheden zijn differentiëren in didactiek, in graad van autonomie en ondersteuning. De ene leerling kan snel zelfstandig werken, de andere heeft intense begeleiding nodig. In de wenken bij de leerplandoelen verwijzen we soms naar differentiatiemogelijkheden. Dat kan door al dan niet ondersteuning of hulpmiddelen aan te bieden in de vorm van voorbeelden, schrijfkaders, stappenplannen ...

Didactische differentiatie kan ook betrekking hebben op het flexibel aanwenden van de beschikbare

leertijd, zoals variëren in tempo van onderwijzen en in leertempo van leerlingen, de ene leerling of leerlingengroep wat meer tijd geven dan de andere om hetzelfde te leren. Differentiatie kan ook door leerlingen naar verschillende producten te laten toewerken die dan naar gedifferentieerde vormen van evaluatie leiden.

1.5 Opbouw van de leerplannen

Elk leerplan is opgebouwd volgens een vaste structuur: algemene inleiding, situering, pedagogisch-didactische duiding, leerplandoelen, basisuitrusting, concordantie. Alle onderdelen van het leerplan maken inherent deel uit van het leerplan. Schoolbesturen van Katholiek Onderwijs Vlaanderen die de leerplannen gebruiken, verbinden zich tot de realisatie van het gehele leerplan.

In de **algemene inleiding** belichten we het leerplanconcept en gaan we o.m. dieper in op de visie op vorming, de ruimte voor leraren(teams) en scholen en de mogelijkheden tot differentiatie.

In de **situering** beschrijven we - waar relevant - de samenhang met de eerste graad, de samenhang in de tweede graad en de plaats in de lessentabel.

In de **pedagogisch-didactische duiding** komen de inbedding in het vormingsconcept, de krachtlijnen, de opbouw, de leerlijnen, de aandachtspunten met o.m. de nieuwe accenten van het leerplan aan bod.

De **leerplandoelen** zijn sober en helder geformuleerd waarbij het leerplandoel als geheel het verwachte niveau van realisatie en beheersing aangeeft. Waar relevant voegen we bij de leerplandoelen een opsomming of een afbakening (★) toe die duidelijk aangeeft wat bij de realisatie van het leerplandoel aan bod moet komen. Ook de pop-ups bevatten informatie die noodzakelijk is bij de realisatie van het leerplandoel.

Alle leerplandoelen zijn te bereiken, met uitzondering van attitudes. Leerplandoelen die een **attitude** zijn en dus na te streven, duiden we aan met een sterretje (*).

We tonen de **samenhang** met andere leerplannen in de **tweede graad**. Zo geven we het overleg in lerarenteams alle kansen. Waar relevant verwijzen we ook naar **samenhang met de eerste graad** en naar specifieke items die reeds in de leerplannen van de eerste graad aan bod kwamen.

Ten slotte geven we een aantal zinvolle of inspirerende **wenken** (✓). Het betreft voornamelijk een noodzakelijke toelichting bij leerplandoelen of specifieke begrippen, suggesties voor een mogelijke didactische aanpak of een afbakening van de leerstof.

De **basisuitrusting** geeft aan welke materiële uitrusting vereist is om de leerplandoelen te kunnen realiseren.

In de **concordantie** geven we aan welke leerplandoelen gerelateerd zijn aan bepaalde eindtermen, cesuurdoelen of doelen die leiden naar beroepskwalificaties.

1.6 Tot slot

[zie disclaimer]

De nieuwe leerplannen geven richting en laten ruimte. Ze faciliteren de inhoudelijke dynamiek en de continuïteit in een school en lerarenteam. Ze vormen een kwaliteitskader dat inzet op een eigen visie en een identiteitskader dat de unieke identiteit van een school in de diverse samenleving versterkt en ondersteunt. Zo garanderen we binnen het kader dat door de Vlaamse regering werd vastgelegd voldoende vrijheid voor schoolbesturen om het eigen pedagogisch project vorm te geven vanuit de eigen schoolcontext. We versterken het eigenaarschap van scholen die d.m.v. eigen beleidskeuzes de vorming

van leerlingen gestalte geven. We creëren ook ruimte voor het vakinhoudelijk en pedagogisch-didactisch meesterschap van de leraar, maar bieden – via pedagogische begeleiding – ondersteuning waar nodig.

2 Situering

2.1 Samenhang in de tweede graad

2.1.1 Samenhang binnen de studierichting

Veel doelen zijn 'taalgericht': samenwerking met de taalvakken is aangewezen; voor deze studierichting is er een specifiek leerplan voor Engels en Frans.

Voor het onderdeel Recreatie is er een sterke samenhang met Lichamelijke opvoeding (bewegingsgerichte activiteiten, EHBO en ergonomie).

Verder zijn er linken met het Gemeenschappelijk leerplan ICT, het Gemeenschappelijk funderend leerplan en Maatschappelijke vorming.

2.1.2 Samenhang over de finaliteiten heen

Een aantal aspecten van dit leerplan komt eveneens aan bod in de studierichting Toerisme. Toch zijn er duidelijke verschillen. De onthaaltaken zijn niet beperkt tot een bepaalde context en kunnen dus breed worden ingevuld, ook buiten de recreatieve sector. De informatie die de leerlingen in Onthaal en recreatie zullen leren geven beperkt zich tot bedrijfsgebonden informatie. Verder betreft het uitvoeren en begeleiden van vrijetijdsactiviteiten; in de studierichting Toerisme komt vooral het begeleiden van uitstappen en reizen aan bod.

2.2 Plaats in de lessentabel

In de modellessentabel zijn voor dit leerplan 24 graaduren voorzien (12 uren per leerjaar). [zie disclaimer]

Een minimum van 5 uren per onderdeel per leerjaar (5 voor onthaal + 5 voor recreatie) is aangewezen. De twee overige uren kan de school naar keuze invullen (afhankelijk van schoolcontext, lerarenteam, leerlingenpopulatie ...).

3 Pedagogisch-didactische duiding

3.1 Onthaal en recreatie en het vormingsconcept

Het leerplan Onthaal en recreatie is ingebed in het vormingsconcept van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De talige, sociale, culturele, lichamelijke en technische vormingscomponenten komen aan bod. De wegwijzers verbeelding, kwetsbaarheid en belofte, gastvrijheid, rechtvaardigheid en duurzaamheid kleuren dit leerplan.

Talige vorming

Vorming in talen versterkt leerlingen in de kennis en het gebruik van de eigen taal en van andere talen. Ze worden hierdoor communicatief vaardiger: ze kunnen zich verstaanbaar maken in moderne vreemde talen.

Ze leren op een gepaste manier formeel en informeel communiceren. De leerlingen staan open voor de meertalige wereld rondom hen en zien meertaligheid als een verrijking (*uniciteit en verbondenheid*).

Sociale vorming

De leerlingen gaan gepast in interactie met verschillende types bezoekers, zowel in minder formele recreatieve als in soms meer formele situaties bij onthaaltaken. Leerlingen leren zich inleven in de sfeer van een situatie en ernaar handelen.

Recreatieve activiteiten betekenen ongetwijfeld een verrijking voor de deelnemers. Wanneer dit negatieve effecten creëert voor de mens en het milieu, dan moet gezocht worden naar alternatieven. Bij het uitvoeren van activiteiten is er oog voor het groepsbevorderende aspect en voor wie het moeilijk heeft om in een groep te functioneren (*rechtvaardigheid/kwetsbaarheid/duurzaamheid*).

Culturele vorming

Leerlingen ontwikkelen expressieve en creatieve mogelijkheden (*verbeelding*) en zin voor esthetiek en schoonheid. Ze leren interesse tonen voor de culturele mogelijkheden die een omgeving te bieden heeft.

Leerlingen hebben tijdens onthaalmomenten en recreatieopdrachten aandacht voor culturele activiteiten zoals muziek, sport, dans, toneel, film, tentoonstellingen ...

Om iedereen gepast te kunnen onthalen hebben leerlingen aandacht voor interculturele aspecten. Omgaan met wat eigen en wat anders is, met wat verbindt en wat onderscheidt, stelt ze in staat om bij te dragen aan een open, zinvolle, verdraagzame en duurzame samenleving (*gastvrijheid*).

Lichamelijke vorming

Leerlingen leren het belang van een correcte ergonomie en van persoonlijke hygiëne. Ze verruimen hun handvaardigheid en fijne motoriek door het uitvoeren van diverse activiteiten en zijn bereid om diverse bewegingstechnieken zelf aan te leren.

Technische vorming

Bij het ondersteunen van allerlei activiteiten is een logistieke voorbereiding cruciaal. Leerlingen leren gepast omgaan met apparatuur. Ze leren de veiligheid bewaken en het basisonderhoud van infrastructuur en materialen uit te voeren.

Uit die vormingscomponenten en wegwijzers zijn de krachtlijnen van het leerplan ontstaan.

3.2 Krachtlijnen

Doelgericht en efficiënt de taken van een onthaalmedewerker uitvoeren

De leerlingen gaan gepast in interactie met verschillende types bezoekers, zowel in de recreatieve, en dus iets minder formele context als in diverse situaties bij onthaaltaken. Interculturele vaardigheden kunnen helpen om tot een beter begrip te komen tussen de informatiegever en -vrager.

De leerlingen verwelkomen en registreren bezoekers in diverse onthaalsituaties en contexten en voeren eenvoudige administratieve handelingen uit. Ze richten de onthaalruimte in en kunnen hier, afhankelijk van de context, eerder gericht zijn op het formele of eerder op het creatieve. Om de nodige informatie aan het onthaal te kunnen geven verwerven en verwerken ze de nodige bedrijfsgebonden informatie.

Doelgericht recreatieve activiteiten ondersteunen

De leerlingen maken in de loop van de tweede graad kennis met diverse activiteiten en doelgroepen. In de eerste plaats komen eenvoudige en niet gecombineerde situaties aan bod. De eerste stappen in het ondersteunen van een activiteit worden gezet: ze bereiden een aantal aspecten voor vanuit een opdracht en/of een draaiboek. Een logistieke voorbereiding is cruciaal: ze zetten materialen en apparatuur klaar en zorgen voor het basisonderhoud ervan. Bij het helpen uitvoeren van activiteiten gaat veel aandacht naar de eigen veiligheid en die van de deelnemers en naar ergonomisch handelen.

Doeltreffend communiceren in de context van onthaal en recreatie

Bij de communicatie leren leerlingen zich aanpassen aan het doel van de opdracht en aan de doelgroep. Ze leren hun houding en communicatie aanpassen, zowel in formele als minder formele situaties. Ze handelen klantvriendelijk en leren hun stem correct gebruiken.

3.3 Opbouw

Dit leerplan bestaat uit twee onderdelen: onthaal en recreatie.

- Onthaal:
 - aspecten van onthaalfuncties;
 - onthaal van bezoekers;
 - informatie aan bezoekers;
 - inrichting van de onthaalruimte.
- Recreatie:
 - de recreatieve sector;
 - voorbereiding van activiteiten;
 - apparatuur en infrastructuur;
 - ondersteuning van activiteiten.

3.4 Leerlijnen

3.4.1 Samenhang met de eerste graad

In de eerste graad leerden de leerlingen al een aantal elementaire sociale en communicatieve vaardigheden. Ze leerden omgaan met ongevallen (in gesimuleerde situaties) en samenwerken aan een gemeenschappelijk resultaat. In dit leerplan wordt die basis verder uitgebreid.

3.4.2 Samenhang in de tweede graad

Taalvakken, m.n. communicatieve vaardigheden. Overleg met de collega Nederlands is aangewezen. Ook met Frans/Engels kan overleg soms mogelijkheden bieden, hoewel er in de tweede graad nog geen linken gelegd worden vanuit dit leerplan.

- Lichamelijke opvoeding:
 - EHBO bij ongevallen en noodsituaties in een gesimuleerde omgeving;
 - leiding nemen in verschillende bewegingsdomeinen;
 - bewegingsactiviteiten.
- Maatschappelijke vorming:
 - samenleven en met elkaar omgaan in een diverse samenleving;
 - [duurzame ontwikkelingsdoelen](#);

- [geografische hulpbronnen](#) en [GIS-viewers](#);
- creëren vanuit eigen verbeelding.

3.4.3 Samenhang met de derde graad

Vanuit de tweede graad Onthaal en recreatie stromen de meeste leerlingen door naar de derde graad Onthaal en recreatie, waar de nadruk meer op reële situaties in professionele contexten zal liggen. In de tweede graad wordt dit voorbereid vanuit eenvoudige en gesimuleerde situaties.

3.5 Aandachtspunten

De leerplandoelen worden zodanig aangeboden dat theorie en praktijk als één geheel ervaren worden. De leerlingen zullen op die manier de overgang naar de realiteit van het werkveld goed kunnen maken.

De leerplandoelen stellen geen volgorde van werken voor. Er kan aan verschillende doelen tegelijk gewerkt worden gedurende een project, een uitstap of een oefening over de verschillende vak onderdelen heen.

Het is belangrijk dat de leraren van de verschillende onderdelen en leraren van vakken die aanverwante doelen realiseren regelmatig overleggen. De doelen zijn vaak met elkaar verweven en kunnen bij bepaalde thema's samen aangepakt worden.

Leerlingen halen hun motivatie voornamelijk uit het zelf beleven en uitvoeren van taken. Ze leren al doende. Taken die ze met succes uitvoeren, geven hen het nodige zelfvertrouwen om een volgende, iets complexere taak aan te vatten. De meeste doelen kunnen gerealiseerd worden via een leerproces waarbij de leerlingen stap voor stap leren, groeien in zelfstandigheid en ervaren hoe ze de verschillende taken tot een goed einde kunnen brengen.

Wanneer je met de leerlingen een uitstap organiseert is het goed dat dit zo efficiënt mogelijk gebeurt en dat er, indien mogelijk, zowel aandacht gaat naar het luik onthaal als naar het luik recreatie. Om kostenbesparend te werken kies je zoveel mogelijk uitstappen in de omgeving van de school en maak je zoveel mogelijk gebruik van openbaar vervoer, fiets of wandelen. Dat biedt meteen ook leeropportunities voor het begeleiden van groepen in het verkeer.

Waar sprake is van een organisatie zal dat in de tweede graad vaak de eigen school zijn. Hoewel een aantal activiteiten soms ook buiten de school zullen inge oefend worden, werd geopteerd om steeds over een organisatie te spreken.

ICT-vaardigheden zijn belangrijk bij onthaal en bij recreatie: waar in de professionele wereld met ICT gewerkt wordt (registratie, planning, overleg, rapportering ...) wordt ook met de leerlingen gewerkt met digitale documenten/mededelingen ... Dat kan zowel zakelijk als creatief ingevuld worden. Je kan die aspecten in de tweede graad voldoende inoefenen met standaard software.

Om de beroepsgerichte vorming in de A-finaliteit effectief te realiseren, is het van belang dat leerlingen een aantal generieke competenties verwerven. Ze fungeren als onderbouw van de beroepsgerichte vorming, ze zijn de voorwaarde om die vorming te kunnen realiseren. In sommige gevallen worden die generieke competenties in het leerplan binnen specifieke doelen uitgediept of geconcretiseerd, maar in alle gevallen is het belangrijk dat je er als leraar en lerarenteam oog voor hebt. Je vindt die generieke onderbouwende competenties bij LPD 0.

4 Leerplandoelen

Er wordt vooral gewerkt vanuit de visie van een concrete organisatie, in functie van een concrete opdracht en volgens richtlijnen. Dit werken aan de doelen zal meestal binnen de schoolcontext of in een gesimuleerde omgeving gebeuren.

LPD 0 De leerlingen handelen

- **in teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures);**
 - **kwaliteitsbewust;**
 - **economisch en duurzaam;**
 - **veilig, ergonomisch en hygiënisch.**
- ✓ Het leerplandoel bouwt verder op een aantal funderende doelen opgenomen in het Gemeenschappelijk Funderend leerplan. Door het doel te realiseren draag je bij tot de realisatie van de volgende doelen van het GFL:
 - LPD 2.1: de leerlingen gedragen zich zorgzaam en respectvol in relaties.
 - LPD 2.3: de leerlingen werken samen om bij te dragen aan een gemeenschappelijk resultaat.
 - LPD 3.3: de leerlingen ontwikkelen een integere en op rechtvaardigheid en duurzaamheid gerichte levensbeschouwing.
 - LPD 3.4: de leerlingen werken aan een rechtvaardige en duurzame samenleving waar plaats is voor iedereen.
 - LPD 5.1: de leerlingen doorlopen een creatief denkproces waarbij ze een zelfgekozen idee onderzoeken en vormgeven in de praktijk.
 - LPD 8.3: de leerlingen handelen veilig in de school en respecteren de veiligheidsvoorschriften en procedures.
 - LPD 10.1: de leerlingen gaan op een respectvolle manier om met regels en afspraken in de school en in de samenleving.
 - LPD 10.2: de leerlingen maken onderbouwde en verantwoorde ethische keuzes.
 - ✓ Bij LPD 2 maken de leerlingen kennis met de organisatiecultuur van een bedrijf en leren ze de hiërarchische lijn te respecteren. Bij LPD 6 gaat specifieke aandacht naar de veiligheid binnen het bedrijf en de bedrijfsgebonden procedures bij bv. evacuatie.
 - ✓ Binnen het onderdeel recreatie is het van belang dat bij elke activiteit de veiligheid van zichzelf en de deelnemer vooropgesteld wordt. Geen enkele activiteit kan doorgaan als de veiligheidsprocedures niet worden gevolgd. (LPD 21, 22, 23)
 - ✓ Het werken in teamverband komt aan bod in LPD 20 en 24: zowel bij de voorbereiding als de begeleiding van een activiteit is het respecteren van afspraken en taakverdeling cruciaal.

4.1 Onthaal

Alle doelen in dit onderdeel worden bekeken vanuit zowel het perspectief van commerciële bedrijven als vanuit non-profitorganisaties. Je kan vertrekken vanuit de recreatieve sector maar ook daarbuiten onthaaltaken uitvoeren.

4.1.1 Aspecten van onthaalfuncties

LPD 1 De leerlingen onderscheiden diverse onthaalsituaties met aandacht voor

- **locatie en opstelling van het onthaal;**
- **taken, communicatie, houding en voorkomen van de onthaalmedewerker;**
- **bezoekers.**
 - ✓ Je kan vertrekken vanuit eigen ervaringen van de jongeren: onthaal van de school, bij de dokter/ziekenhuis, vestiaire, sportclub, supermarkt, recreatieparken, onthaaldagen van verenigingen, events ...
 - ✓ De leerlingen maken kennis met de competenties van een onthaalmedewerker aan de hand van voorbeelden en observatie van concrete situaties, ook via filmpjes.
 - ✓ Communicatief is er aandacht voor verbaal en non-verbaal, en beleefd en onbeleefd gedrag, assertiviteit en eventueel agressiviteit, het belang van een eerste indruk, een correcte houding, gepaste kledij en een goede lichaamshygiëne.
 - ✓ Je kan de leerlingen een individuele observatie-opdracht geven in de loop van het jaar; geef de leerlingen hiervoor voldoende tijd en geef, indien nodig, enkele tips mee.

LPD 2 De leerlingen onderscheiden diverse bedrijfs- en organisatieculturen met aandacht voor huisstijl, organigram, bedrijfsgebonden procedures.

Samenhang eerste graad: In de eerste graad leren de leerlingen heel wat school gebonden procedures kennen. Ook het werken met het digitaal leerplatform is gekoppeld aan een aantal procedures.

- ✓ Het is belangrijk dat leerlingen de hiërarchische lijn leren respecteren a.d.h.v. voorbeelden zoals
 - tot wie richt ik me met mijn vragen; (wie mag ik storen ...)?
 - van wie krijg ik orders/instructies?
 - welke rol heb ik binnen het team?Je kan hiervoor vertrekken van de structuur van de school.
- ✓ De belangrijkste afdelingen/diensten kan je bekijken vanuit een voorbeeld van een groot bedrijf. Hier kunnen de verschillen aan bod komen tussen bv. commerciële bedrijven en non-profitorganisaties en dan de verschillen met kleine bedrijven.
- ✓ Organisatiecultuur: een basiskennis is voldoende. Hiervoor kan je uiteenlopende voorbeelden in de leefwereld van de leerlingen naast elkaar plaatsen, bv. school tegenover sportclub/jeugdbeweging, fastfoodrestaurant tegenover een restaurant met bediening aan tafel.
- ✓ Procedures: werken met voor de leerlingen relevante voorbeelden zoals:
 - stappenplannen bij het werken met een elektronisch leerplatform;
 - procedure bij afwezigheden;
 - incheckprocedure;

- postbehandeling in de school;
- aanmelden/registreren;
- evacuatieprocedure.

De [huisstijl](#) van elke organisatie is anders. Je kan met bekende voorbeelden aantonen hoe je rekening moet houden met de kwaliteitseisen en de richtlijnen van een organisatie. Bv. eerst binnen de school de huisstijl bekijken en dan vergelijken binnen de scholengemeenschap.

LPD 3 De leerlingen illustreren interculturele verschillen aan de hand van praktijkvoorbeelden van communicatie.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 3

- ✓ Je kan focussen op situaties die met onthaaltaken te maken hebben.
- ✓ Je vertrekt best van de diversiteit binnen de klasgroep zelf en wendt die diversiteit positief aan. Je kan aandacht besteden aan onthalen in verschillende culturen/regio's/landen, de eetcultuur ...
- ✓ Je kan aandacht hebben voor verschillen in verbale en non-verbale communicatie (bv. Nederland/België; jongerengroepen/gender ...).

4.1.2 Bezoekers onthalen

LPD 4 De leerlingen verwelkomen bezoekers.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 9;

Samenhang eerste graad: Je kan er rekening mee houden dat onderstaande attitudes en vaardigheden reeds in de eerste graad aan bod kwamen. Diezelfde attitudes en vaardigheden komen aan bod in de algemene vorming 2de graad:

- op een respectvolle omgaan met elkaar en empathie tonen;
 - inzicht hebben in de samenhang tussen gevoelens, gedachten en gedrag;
 - aanvaardbaar verbaal en non-verbaal gedrag stellen in formele en informele situaties;
 - grenzen stellen en bewaken;
 - feedback geven bij een gebeurtenis;
 - sociale rollen hanteren zoals hulp bieden, zich present stellen, zich discreet opstellen, opkomen voor zichzelf, leiding geven ...;
 - strategieën inzetten (communicatie in het Nederlands).
- ✓ De volgende aspecten kunnen bij dit doel meegenomen worden:
 - de regels voor het onthaal/ bedrijfsgebonden procedures (voorbeelden);
 - principes van [klantvriendelijkheid](#);
 - vlot contact (durven) leggen met verschillende mensen;
 - zichzelf voorstellen;
 - bezoekers identificeren;
 - bezoekers doorverwijzen naar nabije plaatsen;
 - een hapje/drankje klaarzetten of opdienen;
 - folders/flyers/infomappen/plannetjes/attenties ... uitdelen;

- proactief handelen.
- ✓ Leerlingen leren zich aanpassen aan de doelgroep. De [typologie van bezoekers](#) kan inspirerend zijn. Het is niet de bedoeling om in de tweede graad alle types mee te nemen. Werk met de ‘gemakkelijkste’ doelgroepen.
- ✓ [Klantvriendelijkheid](#): hier wordt het begrip ‘klant’ ruim gezien: klanten, bezoekers, gasten, recreanten ... De leerlingen leren om zich flexibel en constructief op te stellen.
- ✓ Communicatie: aandacht voor verbale en non-verbale communicatie. Je kan de leerlingen attent maken op het effect van actief luisteren: door te letten op het non-verbale gedrag van bezoekers kan men inschatten hoe men de bezoeker kan benaderen. Laat ook aandacht besteden aan het nemen van afscheid: het laatste contact laat een bepaalde indruk na ... Geef leerlingen kansen om te oefenen in het leren aanspreken van mensen en daarbij de durf ontwikkelen om naar bezoekers toe te stappen.
- ✓ Bij het voorzien van hapjes/drankjes wijs je op het belang van hygiëne: [HACCP](#) (zie ook recreatie LPD 22).
- ✓ De leerlingen leren om taakverdeling en afspraken te respecteren. Besteed voldoende aandacht aan het efficiënt samenwerken met medeleerlingen. Efficiënte samenwerking kan enkel indien ook de sfeer tijdens de opdracht goed zit. Na het uitvoeren van opdracht is het goed de leerlingen te laten reflecteren over hun eigen handelen: wat deed ik goed, wat deed ik minder goed en wat kan ik de volgende keer anders doen (zie LPD 25)?

LPD 5 De leerlingen registreren bezoekers met behulp van courante formulieren.

Samenhang eerste graad: In de eerste graad verkennen de leerlingen tekstverwerkingsmogelijkheden; onder meer tekstentiteiten, eindmarkeringen, tekenopmaak, eenvoudige alineaopmaak, eenvoudige paginaopmaak, spellingscontrole, zoeken en vervangen.

- ✓ Courante formulieren zijn bv. aanwezigheidslijsten, badges, indeling van groepen, eigen leerlingenfiche, logboek ... Voor digitale registratie maak je best gebruik van courante kantoorsoftware. Laat bij voorkeur eerst het manuele aan bod komen en het digitaal registreren pas in het vierde jaar. De leerlingen vullen de courante persoonsgegevens zelf in of laten relevante gegevens door de bezoekers zelf invullen. Om bezoekers te helpen leren de leerlingen de juiste vragen stellen en goed luisteren naar de antwoorden.
- ✓ Met betrekking tot spelling is het belangrijk dat leerlingen namen correct kunnen spellen (in het Nederlands), spellingcontrole toepassen en eventueel externe hulpmiddelen aanwenden en leesbaar schrijven, al dan niet in drukletters. Je kan NBN-normen laten toepassen indien noodzakelijk: naam, adressen, telefoonnummers en e-mail.
- ✓ Je kan de leerlingen ook leren werken met QR-codes, deelnemers tellen, turven of aanwezigheden afvinken ... De leerlingen leren eveneens de belangrijkste principes van de privacywetgeving kennen en kunnen die verantwoordelijk toepassen.

LPD 6 De leerlingen selecteren relevante informatie uit een toegangsbewijs en grondplan.

- ✓ Voorbeelden van relevante informatie: jaartal bij lidkaarten, datum en uur van voorstellingen, nummer van zaal/plaats, naam, kleuren, logo's, juiste betaalcategorie, tijdslot ...
- ✓ Geef leerlingen voldoende voorbeelden en oefeningen om een grondplan te leren lezen. Het lezen van een grondplan kan dienen als de basis van toezicht op veiligheid: wat kan/mag op een bepaalde locatie, wel of niet. Bv. evacuatieplan: waar bevinden zich verzorgingslokaal/brandblusapparaten/brandhaspels/verzamelplaats en evacuatieweg ...?
- ✓ Je kan de leerlingen het grondplan van de locatie waar de activiteit plaats vindt op voorhand laten doornemen en hen laten oefenen op aanwijzingen. Bv. voorstellingen met genummerde plaatsen, verschillende zalen, te volgen routes ... (zie ook LPD 2: bedrijfsgebonden procedures)
- ✓ Dit doel is een voorbereiding op het effectief controleren van toegang en aanwezigheid op het terrein/de lokalen van de organisatie. Je kan hier al de basiskennis van systemen om de toegang te controleren aan bod laten komen.

4.1.3 Bezoekers informeren

LPD 7 De leerlingen raadplegen bronnen en zetten geschikte zoekstrategieën in om informatie te verwerven over

- **diensten en personen;**
- **locaties en bereikbaarheid;**
- **procedures (ook veiligheid).**

Samenhang eerste graad: In de eerste graad leren de leerlingen zoekstrategieën gebruiken zoals zoeken op trefwoord, synoniem of auteur, zoektermen hanteren, gebruik maken van een inhoudstafel, register en navigatietools (Gemeenschappelijk funderend leerplan).

- ✓ De informatie gaat in de eerste plaats over de eigen organisatie en de nabije omgeving. De leerlingen gebruiken daartoe het betrokken organigram.
- ✓ Voor de bereikbaarheid gebruiken leerlingen kaartmateriaal en digitale bronnen zoals De Lijn, NMBS, routeplanners, [geografische hulpbronnen](#) ...
- ✓ Procedures: EHBO-procedures, evacuatieprocedures, wat als ...
- ✓ Dit leerplandoel kan je behandelen in samenhang met LPD 8 en 9.

LPD 8 De leerlingen selecteren informatie in functie van een concrete opdracht met aandacht voor doelgroep en doel.

- ✓ Voorbeeld: infodag op school: leerlingen halen uit de infobrochure de nodige info voor het onthaal.
- ✓ Dit leerplandoel kan je behandelen in samenhang met LPD 7 en 9.

LPD 9 De leerlingen geven aan het onthaal via diverse kanalen de nodige informatie aan bezoekers over de eigen organisatie.

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 6

- ✓ Je kan hierbij vertrekken van eenvoudige standaardsituaties waarbij sociale en communicatieve vaardigheden voldoende aan bod komen. Je kan hier ook de principes van klantvriendelijkheid meenemen (zie ook LPD 4).
- ✓ Voorbeeld van onthaal: op de infodag op school geven de leerlingen de geselecteerde info aan de bezoekers, delen badges uit, verwijzen door ... Het eventueel meegeven van de juiste folders/documenten ... hoort hier ook bij.
- ✓ Na het uitvoeren van opdracht is het goed de leerlingen te laten reflecteren over hun eigen handelen: wat deed ik goed, wat deed ik minder goed en wat kan ik de volgende keer anders doen (zie LPD 25)?
- ✓ Dit leerplandoel kan je behandelen in samenhang met LPD 7 en 8.

LPD 10 De leerlingen voeren eenvoudige administratieve taken uit aan het onthaal.

- ✓ Het kan gaan om post sorteren en verdelen, werken met een kopieerapparaat, documenten sorteren, korte nota's maken voor collega's/bezoekers, badges klaarmaken, eenvoudige uitnodigingen verzorgen, broodjesbestellingen organiseren.
- ✓ Je kan aandacht besteden aan het inoefenen van alfabetisch rangschikken.
- ✓ Je kan leerlingen leren om tekorten, onregelmatigheden bij defecten, veiligheid ... te signaleren.

4.1.4 De onthaalruimte inrichten

LPD 11 De leerlingen maken decoraties en boodschappen volgens thema.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 33

- ✓ Mogelijke boodschappen: badges, affiches, mededelingen ...
- ✓ Je kan het best de digitale vaardigheden van de leerlingen benutten om de professionaliteit van de mededelingen te verhogen waarbij aandacht is voor [huisstijl](#) en procedures.
- ✓ Er is samenhang met LPD 17 (Recreatie).

LPD 12 De leerlingen richten de onthaalruimte in volgens richtlijnen:

- **materialen reserveren;**
- **voorraden op peil houden;**
- **tekorten tijdig melden;**
- **decoraties en boodschappen duidelijk en ordelijk plaatsen;**
- **apparatuur installeren en werking ervan controleren;**

- **in het nodige onderhoud voorzien.**

- ✓ De leerlingen verzamelen en verdelen promotiematerialen (bv. goodiebags samenstellen en controleren), sorteren chronologisch en alfabetisch documenten (bv. badges, zie LPD 10) en tonen verantwoordelijkheidszin (goede voorbereiding, niet last-minute werken, timing respecteren, zorg voor bv sleutels, opbergen, afsluiten ...);
- ✓ Laat de bevestiging en plaatsing van materialen op de meest passende wijze gebeuren; laat de leerlingen ook kennismaken met enkele nieuwe of professionele technieken.
- ✓ Bij het onderhoud worden de hygiëne, veiligheids- en milieuvorschriften steeds gevolgd. Onderhoud komt eveneens aan bod in LPD 22.

4.2 Recreatie

Voor alle activiteiten gaan we uit van eenvoudige contexten die onder begeleiding plaatsvinden. Dat betekent dat we uitgaan van kortlopende activiteiten in de schoolomgeving, met beperkte infrastructuur en courante materialen voor niet-complexe doelgroepen. De leerlingen werken steeds volgens richtlijnen.

4.2.1 De recreatieve sector

LPD 13 De leerlingen onderscheiden regionaal types recreatiebedrijven en recreatievormen.

- ✓ Het is goed om bij de start aandacht te besteden aan de begripsomschrijving: recreatie, toerisme, animatie, ontspanning ...
- ✓ In de loop van de tweede graad maken de leerlingen kennis met de verschillende types recreatiebedrijven en de belangrijkste vormen van recreatie. Het is niet nodig om met een theoretisch overzicht van start te gaan. Deze leerlingen zullen vooral leren vanuit praktijkervaringen. Waar mogelijk gaan leerlingen in de omgeving van de school diverse recreatiebedrijven bezoeken. Op die manier wordt hun kennis van de sector geleidelijk aan opgebouwd.

LPD 14 De leerlingen verbinden recreatieve activiteiten met types recreatiebedrijven en recreatievormen.

- ✓ Door de observaties ter plaatse in recreatiebedrijven maken de leerlingen kennis met diverse activiteiten. Van daaruit kan je aanvullende, vergelijkbare bedrijven en activiteiten aan bod brengen.
- ✓ Je werkt best met concrete voorbeelden: bij een bezoek aan een recreatiebedrijf besteed je voldoende aandacht aan de diverse mogelijkheden binnen dat bedrijf. Waar mogelijk kunnen leerlingen ook effectief al van een aantal activiteiten proeven.

LPD 15 De leerlingen typeren diverse doelgroepen vanuit voorbeelden van recreatieve activiteiten volgens leeftijd, groepssamenstelling en verwachtingen van de bezoeker.

- ✓ Vanuit observatie en het uitvoeren van een activiteit kunnen de leerlingen afleiden welke mogelijkheden en beperkingen een bepaalde doelgroep heeft. Zo kunnen ze

geschikte activiteiten koppelen aan de juiste doelgroep. Een minimale kennis van de ontwikkeling van een kind is noodzakelijk om leeftijdsgebonden een passende activiteit uit te werken (zie ook LPD 19).

- ✓ Je kan leerlingen een activiteit van de derde graad laten observeren of laten helpen bij de uitvoering van een dergelijke activiteit.
- ✓ Je kan vertrekken van bekende en zeer courante voorbeelden en daarna, bij uitbreiding, minder courante doelgroepen aan bod te laten komen. Dat kan volgens:
 - leeftijd: eigen leeftijdsgenoten, kleuters, kinderen, senioren ... Denk ruimer dan de clichés;
 - samenstelling van de groep: kleine en grote groepen, groepen met bekenden/onbekenden, gender, toeristen, groepen die verplicht/vrijwillig deelnemen ...;
 - verwachtingen: interesse, cultuur, shopping, teambuilding, gezondheid, uitdaging, plezier ...
- ✓ Je hoeft geen volledigheid na te streven; complexere doelgroepen komen pas in de derde graad aan bod.

4.2.2 Activiteiten voorbereiden

LPD 16 De leerlingen bereiden aspecten uit het draaiboek voor:

- **taakverdeling en afspraken;**
- **reservaties van lokalen, materialen en middelen;**
- **uitrusting van de deelnemers;**
- **verplaatsingen.**

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 23, 24

- ✓ Het lezen van aspecten uit een eenvoudig draaiboek verdient voldoende aandacht. Leerlingen leren voor hen relevante zaken selecteren uit het draaiboek en correct aanduiden of overnemen in hun individueel overzicht.
- ✓ Bij reservaties van lokalen, materialen en middelen (zie ook LPD21) kan je aandacht hebben voor de groep (aantal, leeftijd), de voldoende grootte van locaties, de tijdigheid van de reservatie, de controle van materiaal en eventuele aanvulling ervan, de selectie van het materiaal, onvoorziene omstandigheden (bv. fietsherstelmaterialen bij een fietstocht). Het is goed om te checken wat de deelnemers zelf hebben; zo kunnen kosten worden bespaard, bv. voor wie een abonnement heeft, hoeft geen ticket gekocht te worden.
- ✓ De uitrusting betreft alle middelen die een deelnemer nodig heeft om een activiteit te kunnen uitvoeren en maak je een onderscheid tussen wat de deelnemers zelf moeten meebrengen en wat de organisatie zelf voorziet:
 - wat de deelnemers zelf moeten meebrengen: passende kledij en schoenen, reservekledij, tennisracket, fiets, zonnecrème, eten en drinken, eigen materiaal ...;

- wat door de organisatie wordt voorzien: fluohesjes, tennisracket, eten en drinken, helmen, opbergvoorziening, sanitair, fietsen, naamkaartjes, spelmateriaal ...
- ✓ De leerlingen kunnen voor eenvoudige verplaatsingen (niet gecombineerd) de nodige informatie opzoeken zoals voor uurregeling bus of trein, voor tijdsbesteding fietsrit of wandeling of voor veilige route. De leerlingen kunnen gebruikmaken van [geografische hulpbronnen](#) (zie MaVo LPD 23).
- ✓ De leerlingen leren ook de tijd voor en na meerekenen, bv. vooraf je verplaatsing te voet meetellen, trein/bus niet te nipt plannen ... I.v.m. stiptheid en attitude is het goed dat er rekening gehouden wordt met externe en soms onvoorziene omstandigheden. Leerlingen leren zich flexibel en constructief opstellen.
- ✓ Bij gebruik van [GIS-viewers](#) (zie MaVo LPD 24) kan je dit eenvoudig en beperkt houden.

LPD 17 De leerlingen ontwerpen [communicatieproducten](#) voor activiteiten in functie van een concrete opdracht.

Samenhang tweede graad: II-MaVo-a LPD 33; II-Ned-a LPD 6, 8

- ✓ Het is belangrijk dat de leerlingen bij het ontwerpen hun creatieve mogelijkheden kunnen ontwikkelen. Dat gebeurt in verschillende stappen waarbij de eerste opdrachten eerder uitvoerende taken zijn met veel ondersteuning.
- ✓ Je kan aandacht hebben voor het effect van het format van de boodschap aan de hand van concrete communicatieproducten zoals affiches, flyers, displays, informatieborden of uitnodigingen.
- ✓ Waar het kan, werken de leerlingen met ICT-middelen om voldoende professioneel over te komen.
- ✓ Klassieke werkvormen zoals verven, knutselen, tekenen kunnen aan bod komen. Je kan de talenten van leerlingen volop aanspreken.
- ✓ De richtlijnen van de organisatie kunnen handelen over kwaliteitseisen, huisstijl, grafische opmaak ...
- ✓ De leerlingen ontwikkelen de attitude om kwaliteitsvol te werken: geen onvolledige of slordig afgewerkte producten.
- ✓ Dit leerplandoel heeft een samenhang met LPD 11 (Onthaal).

LPD 18 De leerlingen ontwerpen spelmateriaal aan de hand van kosteloos of duurzaam materiaal in functie van de geplande activiteiten.

- ✓ Bij het ontwikkelen van spelmateriaal gaat voldoende aandacht naar de context, leeftijd en niveau van de doelgroep, duurzaamheid en multifunctionaliteit.
- ✓ Het is belangrijk dat de leerlingen bij het ontwerpen hun creatieve mogelijkheden kunnen ontwikkelen. Dat gebeurt in verschillende stappen waarbij de eerste opdrachten eerder uitvoerende taken zijn met veel ondersteuning. Je kan voorbeelden en tips, alternatieve mogelijkheden en voorstellen voor materialen

meegeven. Het is goed dat de leerlingen tips krijgen hoe ze dit materiaal kunnen verzamelen, thuis, op school, elders... Zo ervaren ze ook de waarde van herbruikbare materialen.

- ✓ Bij noodzakelijk aankoop van materiaal kan je op zoek gaan naar het beste materiaal prijs/kwaliteit. Dit betekent dat je niet het goedkoopste kiest maar wel het meest duurzame. Je kiest uiteraard enkel wat echt nodig is en stelt geen hogere eisen met een hogere kostprijs (bv. geen dik kleurpapier als dun wit papier ook kan). Vermijd het aankopen van wegwerpmateriaal.
- ✓ Op basis van huis-, tuin- en keukenmateriaal kunnen leerlingen zelf een aantal knutselmaterialen maken zoals lijm, speelklei, kinetisch zand ...
- ✓ Leerlingen kunnen op zoek gaan naar gepaste opdrachten op internet of via andere informatiebronnen. Wat ze opgezocht hebben gebruiken ze als inspiratie om zelf aan de slag te gaan. Het is niet de bedoeling dat ze gewoon kopiëren wat ze vinden.

LPD 19 De leerlingen illustreren hoe de begeleiding van activiteiten afgestemd wordt op de ontwikkeling van het kind.

★ Taal- en cognitieve ontwikkelingslijn

Socio-emotionele ontwikkelingslijn

Motorische en fysieke ontwikkelingslijn

- ✓ Met kinderen bedoelen we kinderen van minder moeilijke doelgroepen tot 12 jaar. Je kan hier ook de inzichten die in LPD 15 al aan bod kwamen meenemen.
- ✓ Leerlingen gaan vooraf op zoek naar mogelijke afstemming met de doelgroep: wie zijn ze, wat weten ze, wat kunnen ze, hoe functioneren ze?

Voorbeelden:

- vertrekken van kindertekeningen, filmmateriaal, observaties;
 - vertrekken vanuit gezelschapspelletjes (vermelde leeftijdscategorie), kinderboeken, welk speelgoed voor welke leeftijd ...;
 - gericht observeren in de basisschool.
- ✓ De leerlingen leren hun taalgebruik afstemmen op de doelgroep waar ze mee werken. Dit zowel naar inhoud als naar vorm.
 - ✓ Dit doel staat niet los van LPD 24: bij het begeleiden van een activiteit met kinderen passen de leerlingen zich aan deze inzichten aan.

LPD 20 De leerlingen oefenen diverse sportieve en muzische activiteiten in.

Samenhang tweede graad: II-LiOp-ddaa LPD 9

- ✓ Hier gaat het erom de activiteit zelf eerst onder de knie te krijgen. Dan pas kunnen leerlingen dit ook met deelnemers gaan uitvoeren. Aandacht voor [groepsdynamiek](#).
- ✓ Bij het inoefenen besteed je voldoende aandacht aan enthousiasme, effect van valsspelen, beloning, competitie, luisteren, herhaling, verbale en non-verbale communicatie ...

Groepsdidactiek: betrokkenheid, afwisseling in werkvormen en duidelijke structuur.

Speldidactiek: spelregels voor enkele spel- en sportieve activiteiten zelf kennen om dit dan te kunnen toepassen.

- ✓ De begeleider besteedt voldoende aandacht aan de sfeer bij een activiteit, zowel door het inleven en inkleden in een thema zoals een inleidend verhaal, aangepaste verlichting, muziek, kostuum, attributen ...
- ✓ Bij dit inoefenen kan ook aandacht gaan naar 'wat doen bij onverwachte blessures'. Het is goed dat een aantal basiscompetenties hier aan bod komen om de meeste risico's te beperken. Bv. eerst uitwassen, welke pleisters te gebruiken, bij ernstiger verwondingen de persoon niet verplaatsen en een verantwoordelijke meteen verwittigen op de juiste manier en met de nodige informatie.
- ✓ Het inoefenen kan binnen de klasgroep gebeuren of als deelnemer bij een andere groep (bv. mee deelnemen of observeren wanneer de derde graad een activiteit gaat uitvoeren bij senioren; dit kan naar het einde van de tweede graad evolueren tot het helpen bij de uitvoering).
- ✓ Je besteedt voldoende aandacht aan het efficiënt samenwerken met medeleerlingen. Efficiënte samenwerking kan enkel indien ook de sfeer tijdens de opdracht goed zit. Hier kan aan gewerkt worden.
- ✓ Je kan aandacht besteden aan evaluatiemomenten bij het inoefenen: wat is goed gelopen? Waren de instructies duidelijk? Is de timing oké (procesevaluatie (zie ook LPD 25)?

4.2.3 Apparatuur en infrastructuur

LPD 21 De leerlingen zetten materiaal en audiovisuele apparatuur klaar, sluiten het aan en testen het met aandacht voor veiligheid.

Samenhang tweede graad: II-LiOp-ddaa LPD 7

- ✓ Veiligheid:
 - ergonomisch werken: hef- en tiltechnieken;
 - werken met gekeurd materiaal (preventieadviseur raadplegen);
 - alle materialen op voorhand checken op goede werking en veiligheid;
 - elektrische installaties volgens de voorschriften behandelen; de juiste kabels en stekkers gebruiken; eerst toestel uitzetten, dan pas stekker uittrekken ...;
 - bij het plaatsen van materialen steeds de locatie veilig houden: de kabels mogen niet hinderen, geen vloeistoffen in de buurt van elektriciteit ...;
 - vooraf eerst visueel controleren en dan alles testen op goede werking en volledigheid.
- ✓ Leerlingen leren de gepaste apparatuur en de nodige materialen inzetten in functie van het doel en de beschikbaarheid (LPD 16: draaiboek).
- ✓ Gezien de snelle evoluties is het wenselijk dat ook nieuwe trends/apparatuur toegepast kunnen worden (eventueel buiten de school).

- ✓ Leerlingen zoeken steeds de meest duurzame oplossing, bv. zoeken naar duurzame alternatieven; indien mogelijk het kopen van wegwerpartikelen vermijden.
- ✓ Leerlingen leren effecten/nood aan onderhoud melden bij de juiste persoon/instantie.

LPD 22 De leerlingen voeren basisonderhoud en kleine herstellingen uit voor en na de activiteit.

- ✓ Kleine herstellingen: het materiaal terug in orde maken voor volgend gebruik. Verschillende technieken van handvaardigheid worden hiertoe toegepast (bv. knippen, schilderen, schroeven...).
- ✓ Gebruik van het juiste handgereedschap. Leerlingen houden zich aan het onderhouds- en richtlijnenplan bij het gebruik van handgereedschap (scharen, sleutel, tang, zaag, schroevendraaier, hamer, verfborstels ...).
- ✓ In het kader van duurzaamheid leren de leerlingen zorg dragen voor alle materialen en middelen. In de mate van het mogelijke hergebruiken ze en herstellen ze i.p.v. weggooien. Ze sorteren ook afval. De attitude om een locatie steeds netjes achter te laten wordt bij elke activiteit meegenomen. Dit is een (collectieve) verantwoordelijkheid van de leerling(en). Alles wordt op orde gezet, opgeruimd en indien nodig moet er geïnspecteerd worden.
- ✓ Indien voedsel of drank aanwezig is, ziet de leraar erop toe dat de hygiëne en de belangrijkste [HACCP](#)-regels opgevolgd worden in functie van de toepassing. De preventieadviseur kan hier eventueel bij helpen.
- ✓ Het reinigen van materialen en lokalen gebeurt met de daartoe bestemde producten. De juiste producten en materialen worden gekozen in functie van doel en duurzaamheid en veiligheid. De leerlingen kennen de mogelijke risico's van de gebruikte producten en handelen daarnaar in functie van de gebruiksaanwijzingen.

4.2.4 Activiteiten ondersteunen

LPD 23 De leerlingen zorgen voor de veiligheid van zichzelf en van de deelnemers.

- ★ Afhankelijk van de activiteit
 - persoonlijke beschermingsmiddelen en ergonomie
 - aangepaste kledij i.v.m. veiligheid en comfort
 - evacuatieplan
 - veiligheidssystemen
 - locatie- en omgevingscontrole

Samenhang tweede graad: II-LiOp-ddaa LPD 7

- ✓ Het draaiboek zal de noodzakelijke informatie hiervoor bevatten. De relevante elementen daaruit worden hier toegepast (ook LPD 16).
- ✓ Het soort activiteit zal bepalend zijn voor de richtlijnen.

- ✓ Kledij: bv. handschoenen bij het schaatsen, stevige stapschoenen bij wandelen in ruwe gebieden, haarkapjes bij gebruik van voedsel, warme en waterdichte kledij bij buitenactiviteiten, veiligheidsbrillen ...
- ✓ Veiligheidssystemen zoals vergrendelingen, gordels, aantal zitplaatsen respecteren, evenwicht, reddingsvesten, helmen ... Bij het fietsen in groep gebruiken de leerlingen een fluohesje en helm. Leerlingen controleren de veiligheid van de locatie zoals aanwezigheid van scherven, water in de omgeving, afsluitingen, obstakels, verkeer ... Voor heel wat activiteiten neem je het best contact op met de (lokale) preventieadviseur.
- ✓ Evacuatieplan (zie ook LPD 6).

LPD 24 De leerlingen begeleiden de volgende aspecten van een activiteit:

- **de activiteit of het programma voorstellen;**
- **de activiteit uitleggen of demonstreren;**
- **de apparatuur bedienen.**

Samenhang tweede graad: II-Ned-a LPD 6; II-LiOp-ddaa LPD 13

- ✓ De activiteiten worden gekozen in functie van haalbaarheid voor deze leerlingen.
- ✓ De leerlingen volgen een stappenplan om iets uit te leggen, bv. [PRAATJE-PLAATJE-DAADJE](#): eerst vanuit een bestaande PPD, dan vanuit een activiteit zelf eentje maken en daarna zelf een PPD maken en uitleggen van een eenvoudige opdracht.

Je kan aandacht besteden aan de sfeer bij een activiteit, zowel door het inleven en inkleden in een thema zoals een inleidend verhaal, aangepaste verlichting, muziek, kostuum, attributen ... Leerlingen kunnen bij een aantal oefeningen motiveren en geruststellen.
- ✓ De leerlingen leren om hun communicatie steeds aan de doelgroep en activiteit aan te passen (zie ook doel 19):
 - instructies: kort en duidelijk;
 - taalgebruik zelf: correcte taal gebruiken;
 - stilstaan bij de eigen communicatie (verbaal en non-verbaal).
- ✓ Je besteedt voldoende aandacht aan het efficiënt samenwerken met medeleerlingen. Efficiënte samenwerking kan enkel indien ook de sfeer tijdens de opdracht goed zit.

LPD 25 De leerlingen reflecteren over het verloop en de uitvoering van de activiteiten.

- ✓ Reflecteren gebeurt in verschillende stappen en in functie van vooraf bepaalde doelen: vanuit de opdracht en zowel over het proces als over het resultaat. De leerlingen durven vragen stellen. Wanneer ze twijfelen leren ze om ondersteuning vragen. De leerling durven fouten, vergissingen, nalatigheden toegeven. Het is belangrijk dat dergelijke activiteiten in een veilige context gebeuren.

- ✓ Bij het uitvoeren van een volgende opdracht kan verwezen worden naar de werkpunten en is het goed dat ze een evolutie merken. Dit kan via heel eenvoudige werkvormen gebeuren

5 Lexicon

Communicatieproducten

Een communicatieproduct is een schriftelijke, visuele of audiovisuele realisatie die tot doel heeft een boodschap over te brengen, bv. een affiche, een flyer, een mededeling, een reclamefilmje ...

Duurzame ontwikkelingsdoelen

Duurzame ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG's): de Verenigde Naties keurde in 2015 zeventien doelstellingen en subdoelstellingen goed die mensen en landen moeten aanzetten tot actie in domeinen die van cruciaal belang zijn voor de mensheid en de planeet. De doelstellingen kunnen worden onderverdeeld in vijf thema's: mensen (people), planeet (planet), welvaart (prosperity), vrede (peace) en partnerschap (partnership). Meer informatie vind je op www.sdgs.be

Geografische hulpbronnen

Met geografische hulpbronnen worden bedoeld: kaart, atlas, satellietbeeld, luchtfoto, statisch bronnenmateriaal.

GIS-viewer

Een Geografisch Informatie Systeem (GIS) is een computerprogramma waarmee informatie in kaart kan worden gebracht. Voorbeelden van eenvoudige GIS-viewers: Google Earth, Google Maps, Google Street View.

Groepsdidactiek/spel didactiek

Spel didactiek: is de manier waarop een spel het best gegeven kan worden zodat het vlot loopt, leuk is en veilig kan plaatsvinden. Wanneer het misloopt, moet er bijgestuurd worden.

Groepsdidactiek: is de manier waarop je het best voor een groep staat en dat je deze het best leidt zodat de activiteit die er wordt gedaan vlot, veilig en in een leuke sfeer kan verlopen. De aanpak kan voor elke groep anders zijn. Wanneer het misloopt, moet er bijgestuurd worden.

Groepsdynamiek

Groepsdynamiek is de sfeer die zich afspeelt tussen meer dan twee personen. Dit wordt beïnvloed door het gedrag van de verschillende individuen en het proces waar ze mee bezig zijn. Het optreden van de groepsleider is belangrijk bij het vormen van deze sfeer, dynamiek.

HACCP

De afkorting voor *Hazard Analysis and Critical Control Points*, is een risico-inventarisatie voor voedingsmiddelen. De Nederlandse vertaling is: gevarenanalyse en kritische controlepunten. Bedrijven, maar ook scholen die zich bezighouden met de bereiding, verwerking, behandeling, verpakking, vervoer en distributie van levensmiddelen dienen hierdoor alle aspecten van het voortbrengingsproces te identificeren en op gevaren te analyseren.

Huistijl

De **huisstijl** van een organisatie of bedrijf is de bewust gekozen wijze van presentatie naar buiten toe. In de enge definitie is een **huisstijl** de visuele identiteit van een organisatie (logo's, kleur, typografie, opmaak, bedrijfskledij...). Ruimer gaat het ook over gedrag en communicatie.

Klantvriendelijkheid

Klantvriendelijk handelen vooronderstelt het inzetten van sociale en communicatieve vaardigheden in de relatie met een klant. In de eerste graad en in de algemene vorming 2de graad oefenen leerlingen sociale en communicatieve vaardigheden in relatie tot medeleerlingen, leraren... (anderen). Het klantvriendelijk zijn kan ook aspecten m.b.t. het commercieel handelen omvatten.

Organigram of organisatieschema

Een afbeelding of schema van een organisatiestructuur van een onderneming; Een dergelijk schema brengt in kaart uit hoeveel verschillende afdelingen een organisatie bestaat (eventueel wie het hoofd is en wie de medewerkers zijn), en in welke hiërarchische verhouding de afdelingen en medewerkers ten opzichte van elkaar staan.

Organisatiecultuur

Onder 'organisatiecultuur' van een bedrijf verstaan we de fundamentele waarden en normen van dat bedrijf die zelden expliciet gedefinieerd zijn. Die komen altijd tot uiting in de uitstraling van het bedrijf en het gedrag en de overtuiging van alle werknemers. Aspecten van organisatiecultuur zijn: vestimentaire code, sociale voordelen, organisatie van de werkplek en werkuren, managementstijl, vitaliteit van het bedrijf ...

PRAATJE-PLAATJE-DAADJE

Eerst doe je de uitleg van de activiteit: wat gaan we doen, wat is het doel, hoe gaat het verlopen, wat zijn regels, zijn er nog vragen?... (=PRAATJE), dan doe je een demonstratie: je toont wat er moet gebeuren of laat voorbeeld zien (=PLAATJE). Als er geen vragen zijn dan kan de activiteit beginnen (= DAADJE).

Recreatie

De activiteiten van mensen die gericht zijn op fysieke en geestelijke ontspanning en die plaatsvinden binnen de vrije tijd en in de nabije woonomgeving.

Recreatievormen

- Outdooractiviteiten
- Sportactiviteiten
- Spelactiviteiten
- Attracties
- Muzische bezigheden (beeld, muziek, drama, beweging en media)
- Culturele activiteiten

Toerisme

Een tijdelijk verblijf in een andere omgeving dan de normale woonomgeving, gedurende een langere periode en dit als ontspanning of voor zakelijke bedoelingen.

Types recreatiebedrijven

- Attracties:
 - pret- en themaparken

- natuurparken
- waterattracties
- culturele en historische attracties
- dierenparken
- Recreatiedomeinen
- Vakantieparken
- Campings
- Outdoor bedrijven,
- Andere: speelterreinen, kinderdorpen, jeugdverblijven, sportcentra, kermis ...

Typologie van bezoekers

- Volgens leeftijd: kinderen, jongeren, volwassenen, senioren
- Volgens samenstelling van een groep: divers of uniform, kennen ze elkaar
- Volgens fysische/mentale beperkingen en mogelijkheden (derde graad)
- Volgens gezinssituatie: kleine en grote gezinnen, nieuw samengestelde gezinnen, eenoudergezinnen ...
- Volgens socio-culturele achtergrond: kansengroepen, diverse etnische en culturele achtergronden
 - Volgens verwachtingen: bv. culturele interesse, natuurbeleving, teambuilding, avontuur, gezondheidsredenen (tweede graad: op voorhand gekende verwachtingen); vrije tijd of vanuit beroepscontext ...
 - Karaktereigenschappen van individuen (derde graad)
 - ...

6 Basisuitrusting

Basisuitrusting verwijst naar de infrastructuur en het (didactisch) materiaal die beschikbaar moeten zijn voor de realisatie van de leerplandoelen.

Om de leerplandoelen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur en materiële en didactische uitrusting ter beschikking te stellen die beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu. We adviseren de school om de grootte van de klasgroep en de beschikbare infrastructuur en uitrusting op elkaar af te stemmen.

6.1 Infrastructuur

Een multifunctioneel lokaal

- dat qua grootte, akoestiek en inrichting geschikt is om de verschillende werkvormen te organiseren: leerlingen moeten kunnen onthalen, lokaal inrichten, sporten en spelvormen uittesten, lawaai maken zonder anderen te storen, muzische activiteiten uitvoeren. Hiervoor is de nodige (buiten)ruimte en flexibiliteit qua inrichting noodzakelijk. Een lokaal dat idealiter gelijkvloers en wat afgescheiden van leslokalen gelegen is zodat de klassen eronder niet gestoord worden bij elke bewegings- of muzische activiteit.
- met een (draagbare) computer waarop de nodige software en audiovisueel materiaal kwaliteitsvol werkt en die met internet verbonden is;
- met de mogelijkheid om (bewegend beeld) kwaliteitsvol te projecteren;
- met de mogelijkheid om geluid kwaliteitsvol weer te geven;
- met de mogelijkheid om draadloos internet te raadplegen met een aanvaardbare snelheid.
- met stromend water in wasbak om materialen en middelen te onderhouden en reinigen.

- de nodige opbergruimte in of nabij het vaklokaal die steeds toegankelijk is voor de leerlingen zonder andere lessen te moeten storen. In deze richting wordt met heel wat middelen en materialen gewerkt. In het kader van duurzaamheid is het nodig dat deze goed kunnen worden opgeborgen en hergebruikt.

Indien de infrastructuur niet op de locatie van de school beschikbaar is, kan uitgeweken worden naar externe locaties.

6.2 Materiaal beschikbaar in de infrastructuur

- Muur met de nodige panelen of bekleding waar leerlingen kunnen op of aan bevestigen + bevestigingsmaterialen.
- Ladder om veilig in de hoogte te kunnen werken.
- Meubilair dat flexibel en gemakkelijk verplaatsbaar is volgens de activiteit.
- Kasten en wanden waar materiaal kan worden opgeborgen en/of gepresenteerd worden.
- Mogelijkheid om taken aan de balie te simuleren met een standaard telefoontoestel.
- Kaartmateriaal (fiets- en wandelkaarten) en digitale geografische hulpmiddelen en GIS-viewers.
- Een verplaatsbare muziekinstallatie die kan aangesloten worden met behulp van moderne devices (bv. via bluetooth, met smartphone of computer). Het nodige aansluitingsmateriaal waarmee veilig gewerkt kan worden.
- De bijhorende gebruiksaanwijzingen en instructiefiches (in samenspraak met de preventieadviseur).
- Gepast onderhoudsmateriaal voor lokaal en materialen.

Het aanwezige materiaal is voldoende voor de grootte van de klasgroep.

6.3 Materiaal waarover elke leerling moet kunnen beschikken

Om de leerplandoelen te realiseren moet elke leerling over onderstaand materiaal kunnen beschikken. De school bespreekt in de schoolraad wie (de school of de leerling) voor dat materiaal zorgt. De school houdt daarbij uitdrukkelijk rekening met gelijke kansen voor alle leerlingen.

- Voor elke werkende leerling een computer of electronic device met internetmogelijkheid
- Materialen om diverse activiteiten uit te voeren: dit wordt bepaald door de vakgroep die op voorhand beslist welke activiteiten zullen worden uitgevoerd:
 - basis sport- en spelmateriaal;
 - basis knutselmateriaal (verfgerief, scharen, tekenpapier, nietjesmachine, lijmpistool...);
 - basis decoratiematerialen;
 - basis gereedschappen (hamer, schroevendraaier, tang);
 - basis verkleedkledij en accessoires.
- Dit kan aangevuld worden met middelen en materialen die de leerlingen zelf meebrengen zoals kosteloze en herbruikbare materialen.
- Geschikte kledij voor de verschillende activiteiten, bv. regenkledij, goede schoenen, schorten...
- Fiets met helm: indien de leerling dit zelf niet heeft of niet kan voorzien, dan onderzoekt de school op welke manier dit ter beschikking kan gesteld worden (bv. zelf aankopen, huren, al dan niet tegen kostprijs).

7 Concordantie

De concordantietabel geeft aan welke leerplandoelen doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties (BK) realiseren. [zie disclaimer]

Leerplandoel	Doelen die leiden naar een of meer beroepskwalificaties
0	BK 1.1; BK 1.2; BK 1.3; BK 1.4
1	BK 2.5
2	BK 1.1; BK 2.5
3	BK 2.1; BK 2.5
4	BK 2.1; BK 2.5
5	BK 2.2; BK 2.5
6	BK 2.3
7	BK 2.3
8	BK 1.2; BK 2.3
9	BK 2.1; BK 2.5
10	BK 2.2
11	BK 2.4
12	BK 2.4
13	BK 2.3
14	BK 2.3
15	BK 2.5
16	BK 2.6; BK 2.7
17	BK 2.1; BK 2.3
18	BK 1.3; BK 2.7
19	BK 2.8
20	BK 1.1; BK 2.8
21	BK 1.4; BK 2.7
22	BK 1.4; BK 2.9
23	BK 1.4; BK 2.8
24	BK 1.1; BK 2.1; BK 2.8
25	BK 1.2

7.1 Doelen die leiden tot een of meer beroepskwalificaties

1.1 Werken in een teamverband (organisatiecultuur, communicatie, procedures)

1.2 Kwaliteitsbewust handelen

1.3 Economisch en duurzaam handelen

1.4 Veilig, ergonomisch en hygiënisch handelen

2.1 De leerlingen communiceren functioneel in het Nederlands, het Engels en het Frans en passen hierbij taal en boodschap aan de doelgroep aan

met aandacht voor:

- principes van klantvriendelijkheid;
- zakelijke omgangsvormen;
- communicatietechnieken.

2.2 De leerlingen voeren eenvoudige administratieve handelingen uit

met inbegrip van kennis van: kantoorsoftware.

2.3 De leerlingen verwerven informatie rond het aanbod en activiteiten van bedrijven en organisaties.

2.4 De leerlingen richten een kleine onthaalruimte in, decoreren die volgens richtlijnen en plaatsen de nodige informatie.

2.5 De leerlingen onthalen bezoekers: verwelkomen, registreren, informeren, helpen, doorverwijzen, afscheid nemen

met aandacht voor:

- verbale en non-verbale communicatie;
- culturele eigenheid van diverse doelgroepen;

met inbegrip van kennis van:

- regels voor het onthaal;
- typologie van klanten, bezoekers of consumenten.

2.6 De leerlingen begeleiden bezoekers naar een locatie/bestemming.

2.7 De leerlingen zetten eenvoudige apparatuur en courant materiaal klaar, sluiten het aan en testen het volgens een draaiboek

met aandacht voor: veiligheidsrichtlijnen;

met inbegrip van kennis van: de werking van audiovisuele apparatuur.

2.8 De leerlingen helpen een activiteit van beperkte duur mee uitvoeren

met aandacht voor: veiligheidsrichtlijnen;

met inbegrip van kennis van:

- spel- en groepsdidactiek;
- technieken voor lichaamsexpressie;
- verschillende ontspanningsactiviteiten.

2.9 De leerlingen voeren basisonderhoud en kleine herstellingen uit volgens richtlijnen voor en na de activiteit

met inbegrip van kennis van: technieken van handvaardigheid (knippen, schilderen, schroeven...).

Inhoud

1	Algemene inleiding	5
1.1	Het leerplanconcept: vijf uitgangspunten	5
1.2	De vormingscirkel – de opdracht van secundair onderwijs	5
1.3	Ruimte voor leraren(teams) en scholen	6
1.4	Differentiatie	7
1.5	Opbouw van de leerplannen.....	8
1.6	Tot slot	8
2	Situering	9
2.1	Samenhang in de tweede graad	9
2.1.1	Samenhang binnen de studierichting	9
2.1.2	Samenhang over de finaliteiten heen.....	9
2.2	Plaats in de lessentabel.....	9
3	Pedagogisch-didactische duiding.....	9
3.1	Onthaal en recreatie en het vormingsconcept.....	9
3.2	Krachtlijnen	10
3.3	Opbouw.....	11
3.4	Leerlijnen.....	11
3.4.1	Samenhang met de eerste graad	11
3.4.2	Samenhang in de tweede graad	11
3.4.3	Samenhang met de derde graad.....	12
3.5	Aandachtspunten.....	12
4	Leerplandoelen	13
4.1	Onthaal.....	13
4.1.1	Aspecten van onthaalfuncties.....	14
4.1.2	Bezoekers onthalen.....	15
4.1.3	Bezoekers informeren.....	17
4.1.4	De onthaalruimte inrichten.....	18
4.2	Recreatie	19
4.2.1	De recreatieve sector	19
4.2.2	Activiteiten voorbereiden	20
4.2.3	Apparatuur en infrastructuur.....	23
4.2.4	Activiteiten ondersteunen	24

5	Lexicon	26
6	Basisuitrusting	28
6.1	Infrastructuur	28
6.2	Materiaal beschikbaar in de infrastructuur	29
6.3	Materiaal waarover elke leerling moet kunnen beschikken.....	29
7	Concordantie	29
7.1	Doelen die leiden tot een of meer beroepskwalificaties	31